

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 166/2019

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 27. júna 2019 v senáte zloženom z predsedníčky Jany Laššákovej, sudcu Petra Molnára a sudcu Ľuboša Szigetiho (sudca spravodajca) predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDAKČIA], [REDAKČIA], Ústav na výkon trestu odňatia slobody, [REDAKČIA], zastúpeného advokátom JUDr. Milanom Kuzmom, Floriánska 16, Košice, ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice I v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Tk 2/2015 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDAKČIA] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 30. novembra 2018 doručená sťažnosť [REDAKČIA], [REDAKČIA], Ústav na výkon trestu odňatia slobody, [REDAKČIA] (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. Milanom Kuzmom, Floriánska 16, Košice, ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie

záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Košice I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Tk 2/2015, pôvodne pod sp. zn. 3 T 28/2013 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

2. Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľ je v procesnom postavení obžalovaného účastníkom napadnutého konania. Sťažovateľovi bolo uznesením vyšetrovateľa Prezídia Policajného zboru Úradu boja proti organizovanej kriminalite, odboru Východ z 18. septembra 2007 pod ČVS: PPZ-17/BOK-V-2006 vznesené obvinenie z trestného činu vraždy podľa § 219 ods. 1 a 2 písm. b) Trestného zákona. Prokurátor Krajskej prokuratúry v Košiciach podal 16. apríla 2013 v tejto trestnej veci okresnému súdu na sťažovateľa, [REDACTED] a [REDACTED] obžalobu.

3. Sťažovateľ v sťažnosti popisuje priebeh napadnutého konania takto:

«Okresný súd Košice I (ďalej len „okresný súd“) rozsudkom z 14.6.2014 sp. zn. 3T 28/2013 uznal za vinných sťažovateľa a jeho spoluobvinených z vraždy v spolupáchateľstve podľa § 9 ods. 2 k § 219 ods. 1, ods. 2 písm. h) Trestného zákona (ďalej len „rozsudok z 24.6.2014“). Proti rozsudku z 24.6.2014 podali odvolanie sťažovateľ, spoluobvinení a prokurátor.

Krajský súd v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) uznesením z 11.3.2015 sp. zn. 6To 87/2014-4427 podľa § 321 ods. 1 písm. b), písm. c), písm. d) Trestného poriadku zrušil rozsudok z 24.6.2014 a podľa § 322 ods. 1 Trestného poriadku vec vrátil okresnému súdu, aby ju v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol (ďalej len „uznesenie z 11.3.2015“).

Okresný súd na hlavnom pojednávaní konanom dňa 12.11.2015 uznesením podľa § 21 ods. 1 Trestného poriadku vylúčil trestnú vec sťažovateľa zo spoločnej veci 3T 28/2013 na samostatné konanie a bola jej predelená sp. zn. 3Tk 2/2015.

Okresný súd rozsudkom z 22.6.2016 sp. zn. 3Tk 2/2015 uznal sťažovateľa vinným z trestného činu vraždy v spolupáchateľstve podľa § 9 ods. 2 k § 219 ods. 1, ods. 2 písm. h) Trestného zákona (ďalej len „rozsudok z 22.6.2016“). Proti tomuto rozsudku sťažovateľ podal odvolanie.

Krajský súd uznesením z 31.1.2018 sp. zn. 6To 110/2016 podľa § 316 ods. 3 písm. a) Trestného poriadku zrušil rozsudok z 22.6.2016 a podľa § 322 ods. 1 Trestného poriadku vec vrátil okresnému súdu, aby ju v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol. Krajský súd uložil okresnému súdu, aby vo veci konal v inom zložení senátu...

Spis bol vrátený okresnému súdu dňa 15.3.2018.

Sťažovateľ dňa 21.8.2018 adresoval okresnému súdu sťažnosť pre nečinnosť podľa § 55 ods. 3 Trestného poriadku (ďalej len „sťažnosť z 21.8.2018“).

Okresný súd v odpovedi k sťažnosti z 27.8.2018 sp. zn. 3Tk 2/2015 oznámil sťažovateľovi, že termín hlavného pojednávania v predmetnej trestnej veci je vytýčený na deň 26.11.2018. Z uznesenia z 31.1.2018 vyplýva, že je nutné opätovne vykonať dokazovanie v inom zložení senátu.

Dňa 26.11.2018 bolo vykonané prvé hlavné pojednávanie, na ktorom bol vypočutý sťažovateľ a následne bolo hlavné pojednávanie odročené na deň 4. februára 2019.»

4. Sťažovateľ v sťažnosti poukazuje na začatie konania dňom vznesenia obvinenia (18. septembra 2007) a napadnuté konanie považuje za extrémne dlhé. Upriamil pozornosť na to, že konečné rozhodnutie nebolo dosiaľ vydané a vzhľadom na potrebu opätovného vykonania celého dokazovania v inom zložení senátu v intenciách vysloveného právneho názoru krajského súdu je toho názoru, že meritórne rozhodnutie okresného súdu nie je ani možné očakávať v skorej budúcnosti. Predmetnú trestnú vec nepovažuje sťažovateľ za skutkovo alebo právne zložitú aj s poukazom na fakt, že trestné stíhanie (pôvodne) spoluobžalovaných za ten istý skutok trvalo 3 roky a 7 mesiacov. Sťažovateľ tvrdí, že svojím správaním nezapríčinil extrémnu dĺžku konania, reagoval na výzvy orgánov činných v trestnom konaní a nekonal obštrukčne. Postup okresného súdu v konaní s poukazom na jeho dva meritórne rozsudky zrušené odvolacím súdom považuje za neefektívny. Podľa názoru sťažovateľa k extrémnej dĺžke konania podstatným spôsobom prispeli orgány činné v trestnom konaní, lebo „v období po vznesení obvinenia sťažovateľovi uznesením z 18.9.2007 až do vznesenia obvinenia spoluobvineným uznesením z 17.10.2012 nepostupovali podľa príslušných ustanovení Trestného poriadku (§ 209 ods. 2, ods. 3 Trestného poriadku) inak povedané, nepostupovali tak, ako sa to od nich očakáva (§ 1 Trestného poriadku). Ide o 5 rokov trvajúcu nečinnosť.“

... Z uvedených dôvodov preto sťažovateľ výslovne žiada Ústavný súd, aby preskúmal celkovú dĺžku konania od vznesenia obvinenia, teda aj postup orgánov činných v trestnom konaní od 18.9.2007.

... Na základe vyššie uvedených skutočností je možné dospieť k záveru, že ničím neodôvodnenou nečinnosťou okresného súdu, ako aj neefektívnou činnosťou okresného súdu v spojení s nezákonným postupom orgánov činných v trestnom konaní a ich pomalým postupom vo vyšetrovaní v napadnutom konaní došlo k porušeniu práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy ako aj práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru.“.

5. Sťažovateľ na základe tejto sťažnostnej argumentácie žiada, aby ústavný súd po prijatí jeho sťažnosti na ďalšie konanie o nej rozhodol nálezom v tomto znení:

„Základné práva [REDAKOVANÉ] na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v konaní vedenom na Okresnom súde Košice I pod sp.zn. 3Tk 2/2015 boli porušené.

Okresnému súdu Košice I v konaní vedenom pod sp. zn. 3Tk 2/2015 zakazuje pokračovať v porušovaní základných práv [REDAKOVANÉ] na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 os. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

[REDAKOVANÉ] priznáva primerané finančné zadosťučinenie v sume 15000,- €, ktoré je Okresný súd Košice I povinný vyplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozsudku.

[REDAKOVANÉ] priznáva náhradu trov právneho zastúpenia, ktoré je Okresný súd Košice I povinný vyplatiť na účet advokáta JUDr. Milana Kuzmu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

6. Sťažovateľ požadované finančné zadosťučinenie odôvodňuje takto:

„Porušenie základných práv dolieha na sťažovateľa osobitne nepriaznivo, trpí pocitom právnej neistoty, bezmocnosti, krivdy, poníženia a menejcennosti a bola u neho v podstate negovaná dôvera v možnosť poskytnutia spravodlivosti v štáte. ... V danom

prípade ide o obzvlášť závažný zločin vraždy, ktorý je masívne medializovaný a stigmatizuje sťažovateľa viac ako 11 rokov... Vzhľadom na význam predmetu konania pre sťažovateľa, celkovú dĺžku konania, povahu veci, právnu kvalifikáciu a skutočnosť, že v tejto chvíli nie je možné predpokladať, kedy bude vo veci vynesené konečné rozhodnutie, považuje sťažovateľ priznanie sumy 15000,- € od Okresného súdu Košice I za primerané a spravodlivé.“

7. Právna vec sťažovateľa bola pôvodne pridelená sudcovi spravodajcovi Ladislavovi Oroszovi, ktorého funkčné obdobie sudcu ústavného súdu skončilo 16. februára 2019. Z tohto dôvodu bola vec prerozdelená náhodným výberom použitím technických prostriedkov a pridelená sudcovi spravodajcovi Ľubošovi Szigetimu a predbežne prejednaná II. senátom ústavného súdu v zložení uvedenom v záhlaví tohto uznesenia.

II.

8. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

9. Dňa 1. marca 2019 nadobudol účinnosť zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) v čl. I § 1 až § 13 a § 16 až § 28 a § 32 až § 248 a § 250 a § 251. V zmysle § 246 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde sa tento zákon použije aj na konania začaté do 28. februára 2019, pričom právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali do 28. februára 2019, zostávajú zachované.

10. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd každý návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

11. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,

b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,

c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,

d) ktorý je neprípustný,

e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,

f) ktorý je podaný oneskorene,

g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

12. Podľa § 55 písm. a) zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania je neprípustný, ak sa týka veci, o ktorej ústavný súd už rozhodol, okrem prípadov, v ktorých sa rozhodovalo len o podmienkach konania, ak v ďalšom návrhu už podmienky konania boli splnené.

13. Podľa § 45 zákona o ústavnom súde ústavný súd je viazaný rozsahom a dôvodmi návrhu na začatie konania, ak § 89 neustanovuje inak.

III.

14. Predmetom predbežného prerokovania je sťažnosť sťažovateľa, ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Predpokladom vyslovenia porušenia týchto práv je v zmysle doterajšej judikatúry ústavného súdu trvajúce súdne konanie, v ktorom je sťažovateľom označený orgán verejnej moci neodôvodnene nečinný alebo je jeho postup neefektívny takým významným spôsobom, že to vytvára stav, ktorý je nezlučiteľný s podstatou a obsahom základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

K namietanému porušeniu označených práv postupom orgánov činných v trestnom konaní počas prípravného konania

15. Z evidencie vlastnej rozhodovacej činnosti ústavného súdu vyplýva, že v predchádzajúcom konaní vedenom ústavným súdom pod sp. zn. II. ÚS 592/2012 bol nálezom z 11. decembra 2013, ktorý nadobudol právoplatnosť 17. februára 2014, meritórne preskúmaný postup Prezídia Policajného zboru, Úradu boja proti organizovanej kriminalite, odboru Východ, Košice v celom prípravnom konaní vedenom pod sp. zn. ČVS:PPZ-17/BOK-V-2006 (prípravné konanie bolo ukončené podaním obžaloby 16. apríla 2013, pozn.). Predmetným nálezom ústavného súdu bolo vyslovené, že v tomto konaní nebolo porušené základné právo sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy s poukazom na faktické prerušenie prípravného konania a jeho skutkovú a právnu zložitosť. Plynulosť toho istého prípravného konania sťažovateľ opätovne napáda touto sťažnosťou, pričom k zmene skutkového stavu vo vzťahu k prípravnému konaniu nedošlo, keďže vec nebola vrátená do prípravného konania a po náleze ústavného súdu už viac nepokračovalo.

16. V tejto špecifickej procesnej situácii nález ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 592/2012 z 11. decembra 2013 podľa § 55 písm. a) zákona o ústavnom súde bráni prípustnosti tej časti sťažnosti, ktorou sťažovateľ namieta neprimeranú dĺžku prípravného konania.

17. Z uvedeného dôvodu ústavný súd v tejto časti sťažnosť odmieta ako neprípustnú podľa § 56 ods. 2 písm. d) zákona o ústavnom súde.

K namietanému porušeniu označených práv postupom okresného súdu

18. Neprimeranú dĺžku odvolacieho konania vedeného Krajským súdom v Košiciach pod sp. zn. 6 To 110/2016 napadol sťažovateľ ústavnou sťažnosťou z 21. septembra 2017, avšak konanie o nej bolo zastavené z dôvodu späťvzatia sťažnosti sťažovateľom bez uvedenia dôvodu.

19. Ak teda sťažovateľ v predchádzajúcom konaní sťažnosť podanú v čase trvania zásahu krajského súdu vzal späť a touto aktuálnou sťažnosťou (a jej petitom) sa domáha

vyslovenia porušenia označených práv postupom okresného súdu v napadnutom konaní, ústavný súd sa sústredil na posúdenie priebehu a plynulosti konania pred okresným súdom.

20. Z popisu konania vedeného okresným súdom, ktorý poskytol sťažovateľ, vyplýva, že prvý meritórny rozsudok vydal okresný súd 14. júna 2014 a od 24. júna 2014 do 11. marca 2015 prebiehalo odvolacie konanie. Po vrátení veci okresný súd uznesením z 12. novembra 2015 vylúčil vec vo vzťahu k sťažovateľovi na samostatné konanie, v ktorom opäť rozhodol rozsudkom z 22. júna 2016. Nasledovalo ďalšie odvolacie konanie, z ktorého sa vec vrátila okresnému súdu 15. marca 2018. Okresný súd po vrátení veci uskutočnil dve hlavné pojednávania 26. novembra 2018 a 4. februára 2019. Ku dňu podania ústavnej sťažnosti (30. novembra 2018) teda okresný súd celkovo konal vo veci sťažovateľa po dobu 3 rokov a dvoch mesiacov, počas ktorých dvakrát meritórne rozhodol.

21. Ústavný súd zastáva názor, že doterajšia dĺžka napadnutého konania vedeného okresným súdom (aj s prihliadnutím na vydanie dvoch meritórnych rozhodnutí) nepredstavuje taký závažný a ústavne relevantný zásah do podstaty a účelu základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ktorý by odôvodňoval prijatie sťažnosti na ďalšie konanie, a preto sťažnosť sťažovateľa už pri predbežnom prejednaní odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

22. Pre úplnosť ústavný súd dodáva, že toto rozhodnutie nebráni sťažovateľovi obrátiť sa opätovne so sťažnosťou na ústavný súd, ak by v budúcnosti v napadnutom konaní pred okresným súdom podľa jeho názoru dochádzalo k zbytočným priet'ahom.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. júna 2019